

ДЕРЖАВНИЙ СТАНДАРТ УКРАЇНИ

Будівельні матеріали
В'ЯЖУЧІ МІНЕРАЛЬНІ
КЛАСИФІКАЦІЯ

Видання офіційне

Держбуд України
Київ 1999

Передмова

1 РОЗРОБЛЕНИЙ

Технічним комітетом із стандартизації

“Будівельні матеріали”

(д.т.н. Рунова Р Ф., к.т.н. Майстренко А.А.)

2 ВНЕСЕН ИЙ

Відділом стандартизації і сертифікації Держбуду України

3 ЗАТВЕРДЖЕНИЙ І ВВЕДЕНИЙ В ДІЮ

Наказом Держбуду України від 25.11.98 р. № 273

4 ВВЕДЕНИЙ ВПЕРШЕ

**Цей стандарт не може бути повністю або частково
відтворений, тиражований і розповсюджений як
офіційне видання без дозволу Держбуду України**

ЗМІСТ

	С
1 Галузь використання	1
2 Нормативні посилання	2
3 Класифікація	3
4 Додаток 1. Загальна схема класифікації	15
5 Додаток 2. Раціональні галузі використання мінеральних в'язучих	20

ДЕРЖАВНИЙ СТАНДАРТ УКРАЇНИ**Будівельні матеріали****В'яжучі мінеральні***Класифікація+***Строительные материалы****Вяжущие минеральные***Классификация***Building materials Astringents of
mineral***Classification*Чинний від **1999-03-01****1 Галузь використання**

1.1 Цей стандарт розповсюджується на в'яжучі мінеральні і встановлює їх класифікацію за основними ознаками. Загальна схема класифікації наведена в додатку 1.

1.2 До в'яжучих мінеральних відносяться порошкові речовини природного або штучного походження, які здатні переходити за відповідних умов у каменеподібний стан і формувати конгломерат (композит) у поєднанні з заповнювачем (наповнювачем). Склад і умови тверднення в'яжучих регламентуються відповідними нормативними документами на конкретні в'яжучі.

1.3 В стандартах і технічних умовах на в'яжучі конкретних видів допускається доновнювальна класифікація, яка пов'язана із спеціальними галузями їх використання.

1.4 В'яжучі мінеральні використовуються в усіх видах будівництва. Їх раціональні галузі використання наведені в додатку 2.

1.5 Вимог даного стандарту повинні дотримуватись при розробленні нових і перегляді діючих стандартів та інших нормативних документів на вказані матеріали.

2 Нормативні посилання

В цьому стандарті є посилання на такі нормативні документи:

ГОСТ 125-79	Вяжущие гипсовые. Технические условия
ГОСТ 969-91	Цементы глиноземистые и высокоглиноземистые. Технические условия
ГОСТ 9179-77	Известь строительная. Технические условия
ГОСТ 11052-74	Цемент гипсоглиноземистый расширяющийся. Технические условия
ГОСТ 22266-76	Цементы сульфатостойкие. Технические условия
ДСТУ 1.2-93	Державна система стандартизації У країни. Порядок розроблення державних стандартів
ДСТУ 1.5-93	Державна система стандартизації У країни. Загальні вимоги до побудови, викладу, оформлення та змісту стандартів
ДСТУ Б А. 1.1-44-94	Сировина мінеральна для виробництва в'язучих речовин. Терміни та визначення
ДСТУ Б В.2.7-24-95	В'язучі шлаколужні. Технічні умови
ДСТУ Б В.2.7-46-96	Цементи загальнобудівельного призначення. Технічні умови
ТУ 14-147-44-92	Гидросиликаты кальция. Технические условия

3 Класифікація

3.1 В'яжучі мінеральні класифікують за такими ознаками:

- визначальними фізико-механічними властивостями;
- умовами і механізмом тверднення;
- хімічною природою визначальних сполук;
- вмістом інгредієнтів.

3.2 Залежно від визначальних фізико-механічних властивостей в'яжучі мінеральні

класифікують на групи за:

- міцністю при стиску (таблиця 1);
- швидкістю тужавлення (таблиця 2);
- швидкістю тверднення (таблиця 3);
- спеціальними властивостями:
  - сульфатостійкістю (ГОСТ 22266);
  - об'ємною деформацією при твердненні (таблиця 4);
  - тепловиділенням (таблиця 5);
  - декоративністю (таблиця 6).

3.3 Залежно від умов і механізму тверднення в'яжучі мінеральні класифікують за класами, наведеними в таблицях 7 і 8.

3.4 Залежно від хімічної природи визначальних сполук в'яжучі мінеральні класифікують за видами, наведеними в таблиці 9.

3.5 Залежно від вмісту інгредієнтів в'яжучі мінеральні класифікують за типами, наведеними в таблиці 10.

Таблиця 1 – Групи в'язжучих за міцністю при стиску

Індекс групи	Характеристика групи за міцністю при стиску	Граничні значення міцності, МПа	Характерні представники групи
М 1	Маломіцні	До 10	Вапно повітряне, вапно гідралічне, гіпс будівельний, глини
М2	Пониженої міцності	Понад 10 до 30 включно	Романцемент, гіпс високоміцні композиційні цементи
М3	Середньої міцності	Понад 30 до 50 включно	Портландцемент з до-бавками, пуцолановий цемент, шлакопортланд-цемент, ґрунтоцементи
М4	Високоміцні	Понад 50 до 100 включно	Портландцемент високоміцний, шлаколужне в'язжуче, глиноземистий цемент
М5	Надміцні	Понад 100	Шлаколужне в'язжуче, контактено-конденсаційні в'язжучі

Примітка. Всі індекси в тексті ДСТУ прийняті за ключевим словом поняття українською мовою;
конкретні представники можуть належати до декількох груп, що визначається умовами нормативних документів або довідників.

Таблиця 2 - Групи в'язучих за швидкістю тужавлення

Індекс групи	Характеристика групи за швидкістю тужавлення	Нормований термін початку тужавлення	Характерні представники групи
ТЖ1	Повільно-тужавіючі	Не раніше 2 год	Вапно повітряне гашене, вапно гідралічне, романцемент, глини
ТЖ2	Нормально-тужавіючі	Не раніше 45 хв і не пізніше 2 год	Портландцемент, портландцемент з добавками, пуцолановий цемент, шлакопортландцемент
ТЖ3	Швидко-тужавіючі	Не раніше 15хв і не пізніше 45 хв	Ангідритовий цемент, глиноземистий цемент, шлаколузні в'язучі, розчинне скло
ТЖ4	Надшвидко-тужавіючі	Не пізніше 15хв	Гіпс будівельний, розширювальні цементы, напружуючий цемент

Таблиця 3 - Групи в'язучих за швидкістю тверднення

Індекс групи	Характеристика групи за швидкістю тверднення	Термін нормованої міцності, доба	Характерні представники групи
ТВ 1	Повільно- і нормальнотверднучі	28	Гідравлічне вапно, портландцемент, портландцемент з добавками
ТВ2	Швидкотверднучі	2	Гіпс будівельний, каустичний магнезит, швидкотверднучий портландцемент, швидкотверднучий лужний цемент, глиноземистий цемент
ТВ3	Надшвидкотверднучі	До1	Надшвидкотверднучі портландцементи, надшвидкотверднучі шлаколужні в'язучі

Примітка. У швидкотверднучих в'язучих 2-х добова міцність повинна бути не менше 55 % 28-ми добової міцності

Таблиця 4 - Групи в'язучих за об'ємною деформацією

Індекс групи	Характеристика групи за об'ємною деформацією при твердненні	Нормоване значення розширення в 3-х добовому віці при випробуваннях за ГОСТ 11052,%	Характерні представники групи
Д1	Безусадні	Не більше 0,1	Портландцемент, шлакопортландцемент
Д2	Розширювальні	Більше 0,1	Гіпс будівельний, розширювальний портландцемент, гіпсоглиноземистий цемент
Д3	Напружуючі	Не нормується	Напружуючі цементы на основі портландцементу, глиноземистого цементу

Примітка. Для напружуючих в'язучих нормується енергія самонапруження.

Таблиця 5- Групи в'язучих за тепловиділенням

Індекс групи	Характеристика групи за тепловиділенням	Нормоване значення тепловиділення, Дж/г (кал/г), при випробуванні термосним методом у віці, діб	
		3	7
T1	Низькоекзотермічні	Не більше 230 (55)	Не більше 270 (65)
T2	Помірноекзотермічні	Не нормується	Не більше 315 (75)

Таблиця 6 – Групи в'язучих за декоративністю

Індекс групи	Характеристика групи за декоративністю	Нормований показник
Е	Білі	Білизна не менше 68 % абсолютної шкали
К	Кольорові	Колір нормується за еталоном

Таблиця 7 – Класи в'язучих за умовами тверднення

Індекс класу	Характеристика класів за умовами тверднення	Характеристика умов тверднення	Характерні представники класу
А	Автоклавні	Регламентовані умови автоклавної обробки	Вапняно-кремнеземисті в'язучі
Г	Гідравлічні	Регламентовані повітряно-сухі і наступні водні умови тверднення	Портландцемент, глиноземистий цемент, шлаколужні в'язучі
П	Повітряні	Регламентовані повітряно-сухі умови тверднення і набору міцності	Гіпсо-ангідритові, вапно, розчинне скло, каустичний магнезит

Примітка. Регламентування умов тверднення відображене в нормативних документах на відповідні види в'язучих.

Таблиця 8- Класи в'яжучих за механізмом тверднення

Індекс класу	Характеристика класів за механізмом тверднення	Характеристика механізму тверднення	Характерні представники класу
I	Гідратаційні	Утворення міцного каменеподібного тіла при додаванні до порошку води, водного розчину або золя за рахунок зміни складу в'яжучого від безводного або частково зневодненого до гідратного	Вапно, портландцемент, гіпсоангидритові в'яжучі, шлако-лужні в'яжучі
II	Контактно-конденсаційні	Утворення міцного каменеподібного тіла при додаванні до порошку води, водного розчину або золя за рахунок зміни складу в'яжучого від безводного або частково зневодненого до гідратного	Гідросилікати! в'яжучі, металосилікатні в'яжучі
III	Коагуляційні	Утворення маломіцного каменеподібного тіла при додаванні до порошку води за рахунок формування висококонцентрованого колоїду в умовах видалення вільної води	Глини
IV	Поліконденсаційні	Утворення міцного каменеподібного тіла при додаванні до порошку розчинів за рахунок конденсування молекул і утворення гелю чи за рахунок охолодження високотемпературного розплаву	Кислотостійкий цемент, фосфатні в'яжучі сірчаний цемент

Таблиця 9 - Види в'язучих за хімічною природою визначальних сполук

Характеристика виду за хімічною природою визначальних сполук	Характеристика хіміко-технологічних особливостей виду	Регламентовані показники для видів в'язучих на основі сполук						
		магнію	Кальцію	натрію	калію	Al ₂ O ₃	Ca ₂ SiF ₆	F ₂ O ₅
Лужноземельні	Одно-і багатокomпонентні дисперсні системи, які вміщують оксиди, гідроксиди, солі або комплексні сполуки лужноземельних елементів 2-ї групи основної підгрупи ПСЕ Д.1. Менделєєва		Гіпсоангідритові за ГОСТ 125; Вапняні за ГОСТ 9179; Портландцементні за ДСТУ Б В.2.7-46; Глиноземисті і Високоглиноземисті цементи за ГОСТ 969; Гіпсоглиноземисти Цемент за ГОСТ 11052; Гідросилікати Кальцію за ТУ 14-147-44					

Продовження таблиці 9

	Характеристика хіміко-технологі- чних особливос-тей виду	Регламентовані показники для видів в'язучих на основі сполук						
		магнію	кальцію	Натрію	калію	AL2O3	Na2SiF6	F2O5
Магнезіальні	Одно і багатоконпонентні дисперсні системи, які вміщують оксид магнію, його суміші з оксидом або карбонатом кальцію, і солі магнію у вигляді розчинів							

Лужні	Одно і багатокомпонентні дисперсні системи, які вміщують оксиди, гідроксиди, солі або комплексні сполуки лужних елементів 1-ї групи основної підгрупи ПСЕ Д.І, Менделєєва			Силікати натрію і калію, які вміщують R ₂ O не менше 22,5%; алюмосилікати натрію або калію, які одержують на основі природних лужних гірських порід, що вміщують мінерали виду R ₂ O – Al ₂ O ₃ (2-6)SiO ₂ , де (R-Na і K) при загальному вмісті R ₂ O не менше 6%; суміші, які одержують на основі лужних сполук виду ROH і R ₂ O (1-3,2)-SiO ₂ , де (R-Na і K), які додають до алюмосилікату природного або штучного походження, при загальному вмісті R ₂ O не менше 6%; синтезовані аморфні або субмікрористалічні гідратні утворення загального виду R ₂ O – Al ₂ O ₃ -(2-6)SiO ₂ , де (R-Na і K) при загальному вмісті R ₂ O не менше 6%;				
Лужно-лужно-земельні	Суміші, які вміщують не менше 3-компонентів, з яких один є представником в'язучих лужноземельних, а другий - представником сполук лужних елементів Na і K		Лужний портландцемент, який містить R ₂ O не менше 3%; лужний шлакопортландцемент, який містить R ₂ O не менше 3%; лужний пуцолановий цемент, який містить R ₂ O не менше 3%, шлаколу-жне в'язуче, яке містить R ₂ O не менше 2,5% за ДСТУ Б В.7.-24; лужний глино-земистий цемент, який містить R ₂ O не менше 3%					
Алюмосилікатні	Глини					Не менше 25%		

Кислотно-основні	Суміші кислот з основами						Кислотостійкий цемент, не менше 4% і не більше 8%	Фосфатний цемент, не менше 4,5% і не більше 12,7%
Елементні	Розплавлені метали, сірчаний цемент							

Таблиця 10. Типи в'язучих за вмістом інгредієнтів

Характеристика типу в'язучих за вмістом інгредієнтів	Характеристика хіміко-технологічних особливостей типу	Характерні представники типу
Однокомпонентні	Представлений тільки речовиною, яка повністю визначає тип	Гіпсо-ангідритові, вапняні, глиноземистий цемент
Двокомпонентні	Представлений сумішшю двох компонентів, в якій відсутність одного з них виключає наявність типу	Портландцемент, нефеліновий цемент, пуцолановий цемент, шлаколуужне в'язуче
Багатокомпонентні	Представлений сумішшю не менше трьох компонентів	Композиційний портландцемент, гіпсоцементнопуцоланове в'язуче, швидкотверднучі портландцемент і шлакопортландцемент, в'язуче низької водопотреби

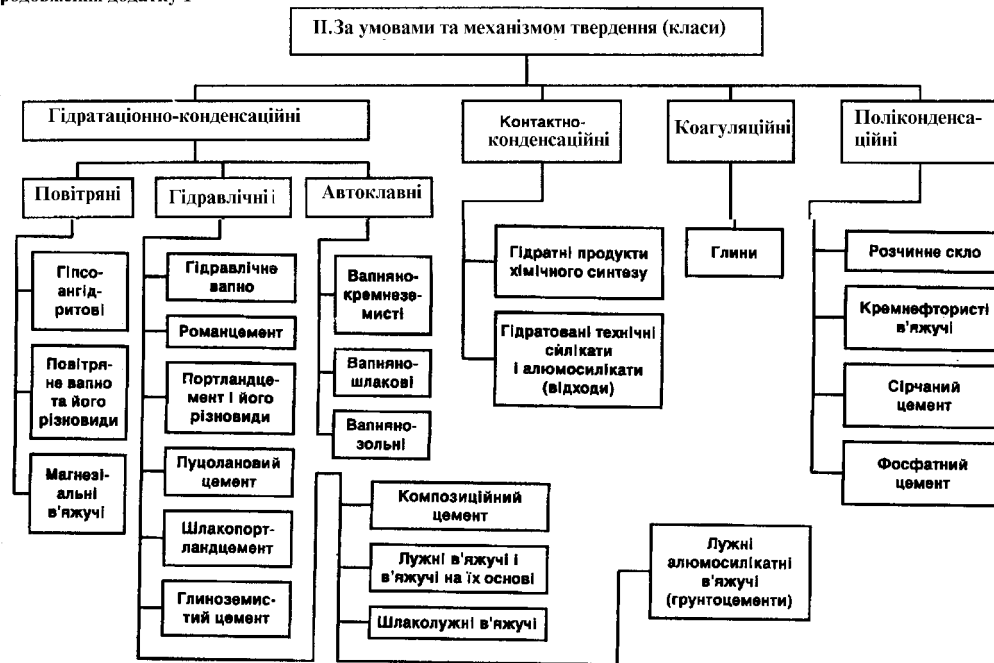
Додаток I
Загальна схема класифікації

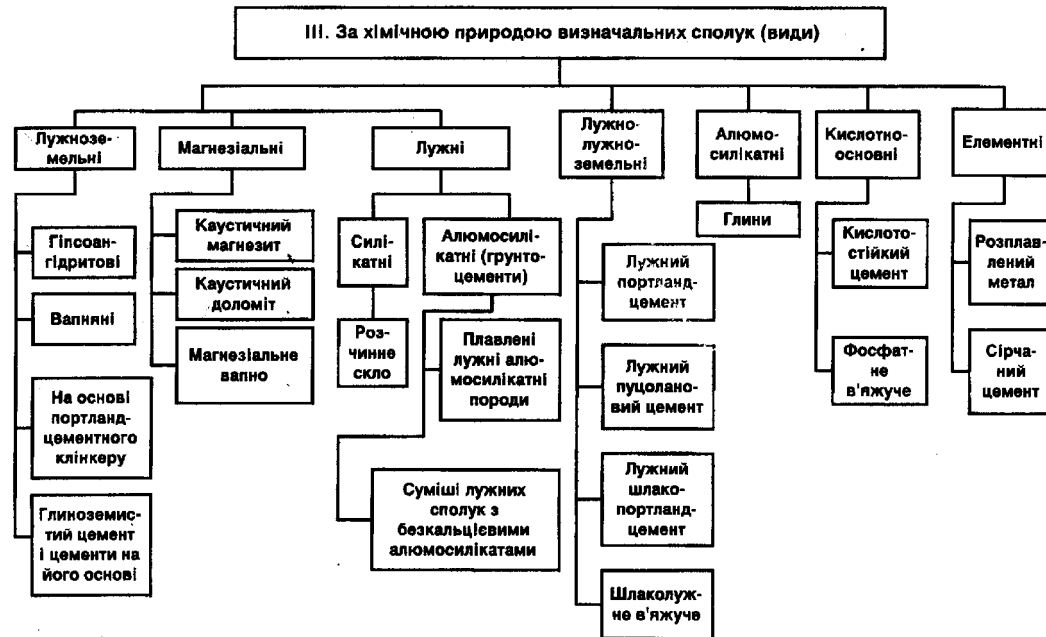
Продовження додатка 1

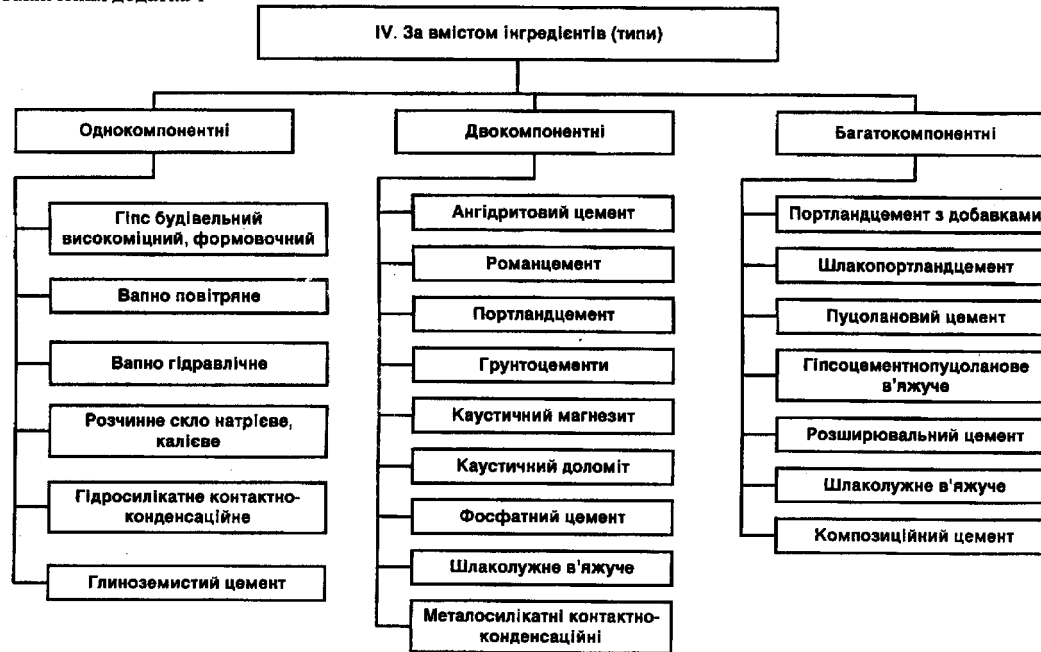
Продовження додатку 1

Продовження додатка 1

Закінчення додатка 1

Додаток 2
(рекомендований)

Раціональні галузі використання мінеральних в'язучих

В'язуче	Рекомендована галузь використання	Допустима галузь використання	Не рекомендується використовувати
Ангидритовий цемент	Виготовлення безшовних підлог і підготовок під покриття	Виготовлення конструктивних будівельних елементів, для використання в інтер'єрі	У виробках і конструктивних елементах, які підлягають систематичному зволоженню; у приміщеннях з підвищеною вологістю (понад 60%)
Білий і кольоровий портландцементи	Виготовлення бетону і розчину для опоряджувального шару панелей, блоків; опоряджувальні роботи зовнішніх стін будинків; виготовлення цементних фарб, дорожніх знаків, елементів огорож	-	В звичайних бетонах і розчинах, де не використовують декоративні властивості цих цементів
Вапно будівельне повітряне	Зиготовлення будівельних розчинів; виробництво вапняно-пуцоланових в'язучих; виробництво автоклавних силікатних виробів із щільних і ніздрюватих бетонів	Виробництво бетонів низьких марок у суміші з цементами або добавками, вапняно-гіпсових розчинів	В умовах підвищеної вологості; при кладці цегли нижче рівня ґрунтових вод
Вапно гідравлічне	Виготовлення будівельних розчинів для експлуатації в умовах підвищеної вологості; виробництво бетонів низьких марок; виробництво автоклавних силікатних виробів	Те саме	В конструктивних елементах, які підпадають під дію мінералізованих вод

Вапняно-пуцолановий цемент	Як місцеві в'язучі для кладки стін підвальних приміщень, спорудження невідповідальних підводних споруд, виготовлення стінових блоків з обов'язковою обробкою їх гарячою парою	Виготовлення конструкцій малоповерхових будинків господарських будівель	При виготовленні конструкцій і будівельних розчинів, які експлуатуються в сухому кліматі, а також піддаються дії поперемінного замерзання відтавання
Гідрофобний портландцемент	Виконання робіт, пов'язане з довготривалим транспортуванням цементів; виготовлення конструкцій для гідротехнічного, аеродромного та інших видів будівництва, що вимагають бетонів підвищеної водонепроникності і морозостійкості	Виробництво опоряджувальних робіт для зниження висолоутворення; виробництво звичайних попередньо напружених залізобетонних конструкцій з обов'язковим попереднім підбором режиму обробки їх гарячою парою	Те саме
Гіпс будівельний	Виготовлення перегородкових панелей, блоків, тепло- і звукоізоляційних плит, вентиляційних коробів, сухої штукатурки: виготовлення штукатурних розчинів для внутрішніх стін будинків	Виготовлення стінових панелей і блоків для зовнішніх стін малоповерхових будинків господарських приміщень	У виробках і конструктивних елементах, які підлягають систематичному зволоженню; у приміщеннях з підвищеною вологістю (понад 60 %)
Гіпс високовипалений	Улаштування безшовних підлог, підготовка під лінолеум	Те саме	Те саме
Гіпс високоміцний технічний	Виготовлення гіпсових і гіпсобетонних виробів підвищеної міцності, а також на заміну будівельному гіпсу для нищення його витрати	-	Те саме
Гіпс формувальний	Виготовлення форм, моделей і виробів у будівельній і керамічній галузях промисловості, виготовле-	Виготовлення конструктивних будівельних елементів, для використання в	У виробках і конструктивних елементах, які підлягають систематичному зволоженню; у приміщеннях з підвищеною

	ння декоративно-архітектурних елементів інтер'єрів	інтер'єрі	вологістю (понад 60%)
Гіпсоглиноземистий цемент	Виробництво безусадних і розширювальних водонепроникних бетонів, гідроізоляційних штукатурок	Зачеканення швів і розтрубів при робочому тиску до 1 МПа, що утворюється протягом доби з моменту закінчення зачеканювання	Для будівельних робіт при температурі нижче 0 °С без обігрівання; для конструкцій, які експлуатуються при температурі вище 80 °С
Глиноземистий цемент	Виробництво бетонних і залізобетонних конструкцій, де необхідний швидкий набір міцності; виконання робіт при знижених температурах (нижче -25 °С) в умовах систематичного попереминого заморожування і відтавання; виготовлення різновидів цементів, які розширюються; зимове бетонування стиків; аварійні і ремонтні роботи	Добавка до портландцементу для одержання розчину, які швидко тужавіють та сухих будівельних сумішей	У випадку, коли не використовуються спеціальні властивості; у спорудах, які не допускають інтенсивного тепловиділення при твердненні цементу
Каустичний доломіт	Улаштування теплих безшовних підлог; виготовлення фібролітових плит	Те саме	Те саме
Каустичний магнезит	Улаштування теплих безшовних підлог жилих приміщень; виготовлення фібролітових плит	Виготовлення теплоізоляційних виробів	В умовах з підвищеними вимогами до водостійкості
Кислототривкий цемент	Виготовлення конструкцій і виробів, які експлуатуються в кислому середовищі	Для склеювання будівельних виробів; одержання замазок	У виробках і конструкціях, які експлуатуються у лужному середовищі, нижче температури -20 °С, в харчовій промисловості
Контактно-конденсаційні в'язучі	При виробництві високоміцних композиційних матеріалів під тиском, а також як компонент плівкоу-	Для одержання змішаних цементів спеціального призначення (декоративних,	При експлуатації в умовах підвищеного стирання

	творюючих, тепло-, звуко-, гідроізоляційних матеріалів	електропровідних, задіюпоглинаючих і т.ін.)	
Лужні алюмосилікатні (грунтоцементи)	Виробництво композиційних випалювальних (кераміка) та безвипалювальних (бетони, розчини, клеї) матеріалів та виробів спеціального призначення (термостійкість, корозійна стійкість, кислотостійкість і т.ін.)	Для використання в конструкціях і виробих як альтернатива портландцементу	В конструкціях без попереднього їх випробування на деформативність
Лужний портландцемент	Виробництво бетонних і залізобетонних конструкцій у відповідності з технічними вимогами до марок цементу, що використовують, особливо в конструкціях без теплової обробки	Виготовлення жаростійкого бетону	В конструкціях, які експлуатуються у середовищах з нормою ступеня агресивності, що перевищує норми
Лужний пуцолановий цемент	Виробництво бетонних і залізобетонних конструкцій, підводних і підземних частин будинків за необхідності їх підвищеної стійкості проти м'яких вод, водонепроникності, морозостійкості	Для конструкцій, які знаходяться в умовах сульфатного агресивного середовища	При виробництві конструкцій, що експлуатуються в умовах сухого клімату; в цехах з пониженою вологістю повітря
Лужний шлакопортландцемент	Виробництво бетонних і залізобетонних надземних, підземних і підводних конструкцій, які підпадають під дію прісної води	Виробництво бетонних і залізобетонних конструкцій, які підпадають під дію мінералізованих вод, з урахуванням норм агресивності середовища	При виробництві конструкцій, експлуатація яких потребує підвищеної їх морозостійкості
Опоряджувальний ангідритовий цемент	Виконання декоративних опоряджувальних робіт	-	У приміщеннях з вологістю понад 70%
Пластифікований	Виробництво бетонних і залізобетонних	Виробництво пластифікованих розчинів, виробниц-	Те саме

портланд-цемент	конструкцій для гідротехнічного і дорожнього будівництва	тво звичайних і попередньо напружених конструктивних бетонних і залізобетонних елементів з попереднім визначенням режиму обробки їх гарячою парою	
Портланд-цемент і портланд-цемент з добавками марок М300, М400	Виробництво бетонних і залізобетонних конструкцій у відповідності з технічними вимогами щодо марки цементу, який використовують	Виробництво змішаних в'язучих на основі цементів; виготовлення будівельних розчинів, виготовлення жаростійкого бетону з жаростійкими заповнювачами	В кнструкціях, які експлуатуються в середовищах з підвищеною агресивністю
Те саме, марок М500, М550, М600 і швидко-тверднучий високоміцний портландцемент	Виробництво високоміцних звичайних і попередньо напружених залізобетонних конструкцій за необхідності скорочення термінів оборотності форм та опалубки і зменшення витрат цементу	При аварійних ремонтних і оновлювальних роботах для надання бетону високої початкової міцності	В бетонних і залізобетонних конструкціях, при виробництві яких не використовуються спеціальні властивості цементів; в конструкціях, які експлуатуються в середовищах з підвищеною агресивністю
Пуцолановий композиційний цемент	Виробництво бетонних і залізобетонних конструкцій, підводних і підземних частин будинків за необхідності їх підвищеної стійкості проти м'яких вод і водонепроникності	Для наземних конструкцій, які знаходяться в умовах підвищеної вологості, але не підлягають частому заморожуванню	При виробництві конструкцій, які підлягають систематичному заморожуванню і відтаванню, що експлуатуються в умовах сухого клімату; в цехах із зниженою вологістю повітря; при виконанні будівельних робіт при знижених температурах (нижче +10 °С)
Розчинне скло	Виготовлення теплоізоляційних жаро-і кислототривких матеріалів; одержання фарбувальних матеріалів, клеїв	-	У випадку, коли не використовуються спеціальні (особливі) властивості в'язучого
Сірчаний цемент	Виробництво швидко-тверднучого конструкційного бетону в дорожньому і	Для склеювання будівельних виробів, обробки швів	Те саме

	гідротехнічному будівництві, також у хімічній промисловості		
Сульфатно-шлаковий цемент	В конструкціях підводних і підземних споруд, масивних конструкціях, які підлягають дії агресивних вод або вилуговування	В надземних спорудах при систематичному зволоженні	У конструкціях, які експлуатуються у зоні попереминого зволоження і висихання, а також при низьких температурах
Сульфатостійкий Портландцемент	Виробництво бетонних і залізобетонних конструкцій гідротехнічних споруд, які піддаються дії сульфатних вод в умовах попереминого зволоження і висихання, заморожування і відтавання	В залізобетонних конструкціях, які піддаються систематичному переминому заморожуванню та відтаванню, висиханню і зволоженню в звичайній (без підвищеного вмісту сульфатів) воді	В конструкціях і спорудах, де спеціальні властивості цементу не використовуються
Фосфатний Цемент	Виготовлення жаростійких і вогнетривких виробів і конструкцій	Для одержання електроізоляційних покриттів	Те саме
Швидко-Тверднучий Шлакопортландцемент	Виробництво збірних конструкцій, які тверднуть в природних умовах і в умовах обробки їх гарячою парою	В конструкціях, які експлуатуються і умовах підвищеної агресивності середовища (з урахуванням норм агресивності)	У спорудах з підвищеними вимогами до усадних деформацій; в конструкціях, при виробництві яких не використовуються особливі властивості цементу
Шлаколузне в'язуче	Виробництво бетонних і залізобетонних конструкцій для гідротехнічного, гідромеліоративного і промислового будівництва, які експлуатуються в умовах попереминого заморожування і відтавання, виробництво конструкцій із високоміцного бетону		
Шлако-Портланд-	Виробництво бетонних і	Виробництво бетонних і	При виробництві конструкцій,

Цемент	залізобетонних наземних, підземних і підводних конструкцій, які підпадають під дію пресної води	залізобетонних конструкцій, які підлягають дії мінералізованих вод, з урахуванням норм агресивності середовища; приготування будівельних розчинів марки М200 і М300	експлуатація яких потребує підвищеної їх морозостійкості; при виконанні будівельних робіт без штучного обігріву при температурі нижче +10 оС

Ключові слова: в'язучі мінеральні, класифікація, фізико-механічні властивості, умови і механізм тверднення, хімічна природа визначальних сполук, вміст інгредієнтів.

ГОСУДАРСТВЕННЫЙ СТАНДАРТ УКРАИНЫ

Строительные материалы

ВЯЖУЩИЕ МИНЕРАЛЬНЫЕ

КЛАССИФИКАЦИЯ

Издание официальное

Государственный комитет строительства, архитектуры и жилищной
политики Украины
Киев 1999

ДСТУ Б В.2.7-91-99

Предисловие

1 РАЗРАБОТАН

Техническим комитетом по стандартизации

“Строительные материалы”

(д.т.н. Рунова Р Ф., к.т.н. Майстренко А.А.)

2 ВНЕСЕН

**Отделом стандартизации и сертификации Госстроя
Украины**

3 УТВЕРЖДЕН И ВВЕДЕН В ДЕЙСТВИЕ

Приказом Госстроя Украины от 25.11.98 г. № 273

4 ВВЕДЕН ВПЕРВЫЕ

**Настоящий стандарт не может быть полностью или
частично воспроизведен, тиражирован и
распространен в качестве официального издания
без разрешения Госстроя Украины**

СОДЕРЖАНИЕ

	С
1 Область применения	1
2 Нормативные ссылки	2
3 Классификация	3
4 Приложение 1. Общая схема классификации	16
5 Приложение 2. Рациональные области применения минеральных вяжущих	20

ДСТУ Б В.2.7-91-99

Строительные материалы

Вяжущие минеральные

Классификация

Будівельні матеріали

В'яжучі мінеральні

Класифікація

Building materials

Classification

Дата введения 1999-03-01

1 Область применения

1.1 Настоящий стандарт распространяется на вяжущие минеральные и устанавливает их классификацию по основным признакам. Общая схема классификации дана в приложении 1.

1.2 К вяжущим минеральным относятся порошковые вещества природные или искусственные, которые

обладают способностью переходить при соответствующих условиях в камнеподобное состояние и формировать конгломерат (композит) в сочетании с заполнителем (наполнителем). Состав и условия твердения вяжущих регламентируются соответствующими нормативными документами на конкретные вяжущие формировать конгломерат (композит) в сочетании с заполнителем (наполнителем). Состав и условия твердения вяжущих регламентируются соответствующими нормативными документами на конкретные вяжущие

Издание официальное

1.3 В стандартах и технических условиях на вяжущие конкретные виды допускается дополняющая классификация, связанная со специальными областями их применения формировать конгломерат (композит) в сочетании с заполнителем (наполнителем). Состав и условия твердения вяжущих регламентируются соответствующими нормативными документами на конкретные вяжущие

1.4 Вяжущие минеральные применяются во всех видах строительства. Их рациональные области применения приведены в приложении 2.

1.5 Требования настоящего стандарта должны соблюдаться при разработке новых и пересмотре действующих стандартов и других нормативных документов на указанные материалы.

2 Нормативные ссылки

В настоящем стандарте использованы ссылки на следующие нормативные документы:

ГОСТ 125-79	Вяжущие гипсовые. Технические условия
ГОСТ 969-91	Цементы глиноземистые и высокоглиноземистые. Технические условия
ГОСТ 9179-77	Известь строительная. Технические условия
ГОСТ 11052-74	Цемент гипсоглиноземистый расширяющийся. Технические условия
ГОСТ 22266-76	Цементы сульфатостойкие. Технические условия
ДСТУ 1.2-93	Государственная система стандартизации Украины. Порядок разработки государственных стандартов
ДСТУ 1.5-93	Государственная система стандартизации Украины. Общие требования к построению, изложению, оформлению и содержанию стандартов
ДСТУ Б А. 1 1-44-94	Сырье минеральное для производства вяжущих веществ. Термины и определения
ДСТУ Б В.2.7-24-95	Вяжущие шлакощелочные. Технические условия
ДСТУ Б В.2.7-46-96	Цементы общестроительного назначения. Технические условия
ТУ 14-147-44-92	Гидросиликаты кальция. Технические условия

3 Классификация

3.1 Вяжущие минеральные классифицируют по следующим признакам:

- определяющим физико-механическим свойствам;
- условиям и механизму твердения,
- химической природе определяющих соединений;
- содержанию ингредиентов.

3.2 По определяющим физико-механическим свойствам минеральные вяжущие классифицируют по группам:

- прочности при сжатии (таблица 1);
- скорости схватывания (таблица 2);
- скорости твердения (таблица 3);
- специальным свойствам:
- сульфатостойкости (ГОСТ 22266);
- объемной деформации при твердении (таблица 4);
- тепловыделению (таблица 5);
- декоративности (таблица 6).

3.1 По условиям и механизму твердения минеральные вяжущие классифицируют по классам, приведенным в таблицах 7 и 8.

3.4 По химической природе определяющих соединений минеральные вяжущие классифицируют по видам, приведенным в таблице 9

3.5 По содержанию ингредиентов минеральные вяжущие классифицируют по типам, приведенным в таблице 10.

Индекс группы	Характеристика группы по прочности при сжатии	Предельные значения прочности, МПа	Характерные представители группы
М 1	Малопрочные	До 10	Известь воздушная, известь гидравлическая, гипс строительный, глины
М2	Пониженной прочности	Более 10 до 30 включительно	Романцемент, гипс высокопрочный, композиционные цементы
М3	Средней прочности	Более 30 до 50 включительно	Портландцемент с добавками, пуццолановый цемент, шлако-портландцемент, грунтоцементы
М4	Высокопрочные	Более 50 до 100 включительно	Портландцемент высокопрочный, шлакощелочное вяжущее, глиноземистый цемент
М5	Особовысокопрочные	Более 100	Шлакощелочное вяжущее, контактно-конденсационные вяжущие

Примечание. Все индексы в тексте ДСТУ приняты по ключевому слову понятия на украинском языке; конкретные представители могут принадлежать к нескольким группам, что определяется условиями нормативных документов или справочников.

Таблица 2 - Группы вяжущих по скорости схватывания

Индекс группы	Характеристика группы по скорости	Нормируемый срок начала схватывания	Характерные представители группы
ТЖ1	Медленносхватывающиеся	Не ранее 2 ч	Известь воздушная гашенная,
ТЖ2	Нормальносхватывающиеся	Не ранее 45 мин и не позднее 2 ч	Портландцемент, портландцемент с добавками,
ТЖ3	Быстросхватывающиеся	Не ранее 15 мин и не позднее 45 мин	Ангидритовый цемент, глиноземистый
ТЖ4	Особобыстросхватывающиеся	Не позднее 15 мин	Гипс строительный, расширяющиеся цементы, напрягающий цемент

Таблица 3 Группы вяжущих по скорости твердения

Индекс группы	Характеристика группы по скорости твердения	Срок нормируемой прочности, сутки	Характерные представители группы
ТВ1	Медленно-и нормально-твердеющие	28	Гидравлическая известь, портландцемент, портландцемент с добавками
ТВ 2	Быстротвердеющие	2	Гипс строительный, каустический магnezит, быстротвердеющий портландцемент, быстротвердеющие щелочной цемент, глиноземистый цемент
ТВ3	Особобыстротвердеющие	До1	Особобыстротвердеющие портландцементы, Особобыстротвердеющие шлакощелочные вяжущие

Примечание. У быстротвердеющих вяжущих 2-х суточная прочность должна быть не менее 55 % 28-ми суточной прочности

Таблица 4 - Группы вяжущих по объемной деформации

Индекс группы	Характеристика группы по объемной деформации при твердении	Нормированное значение расширения в 3-х суток при испытаниях по ГОСТ 11052, %	Характерные представители группы
Д1	Безусадочные	Не более 0,1	Портландцемент, шлакопортландцемент
Д2	Расширяющиеся	Более 0,1	Гипс строительный, расширяющийся портландцемент, гипсоглиноземистый цемент
Д3	Напрягающие	Не нормируется	Напрягающие цементы на основе портландцемента, глиноземистого цемента

Примечание. Для напрягающих вяжущих нормируется энергия самоупругения.

Таблица 5 Группы вяжущих по тепловыделению

Индекс группы	Характеристика группы по тепловыделению	Нормируемое значение тепловыделения, Дж/г (кал/г), при испытании термосным методом в	
		3	7
T1	Низкоэкзотермичные	Не более 230 (55)	Не более 270 (65)
T2	Умеренноэкзотермичные	Не нормируются	Не более 315 (75)

Таблица 6 - Группы вяжущих по декоративности

Индекс группы	Характеристика группы по декоративности	Нормируемый показатель
Б	Белые	Белизна не менее 68 % абсолютной шкалы
К	Цветные	Цвет нормируется по эталону

Таблица 7 - Классы вяжущих по условиям твердения

Индекс класса	Характеристика классов по условиям твердения	Характеристика условий твердения	Характерные представители класса
А	Автоклавные	Регламентированные условия автоклавной обработки	Известково-кремнеземистые вяжущие
Г	Гидравлические	Регламентированные воздушно-сухие условия твердения	Портландцемент, глиноземистый цемент, шлаколуцелочные вяжущие
В	Воздушные	Регламентированные воздушно-сухие условия твердения	Гипсоангидритовые, известь, растворимое стекло, каустический магнезит

Примечание. Регламентирование условий твердения отражено в нормативных документах на соответствующие виды вяжущих.

ДСТУ Б В.2.7-91-99 стр 9

Таблица 8 - Классы вяжущих по механизму твердения

Индекс	Характеристика классов	Характеристика	Характерные

класса	по механизму твердения	механизма твердения	представители класса
I	Гидратационные	Образование прочного амнеподоно-го тела при добавлении к порошку воды, водного раствора или золя в результате изменения состава вяжущего от безводного или частично обезвоженного до гидратного	Известь, портландцемент, гипсоангидритовые вяжущие, шлакощелочные вяжущие
II	Контактно-конденсационные	Образование прочного камнеподобного тела при возникновении контактов между макрочастицами вещества аморфной или нестационарной кристаллической структуры без изменения его химического состава в результате физических поверхностных явлений	Гидросиликатные вяжущие, металлосиликатные вяжущие
III	Коагуляционные	Образование малопрочного камнеподобного тела при добавлении к порошку воды в результате формирования высококонцентрированного коллоида в	Глины

		условиях удаления свободной воды	
IV	Поликонденсационные	Образование прочного камнеподобного тела при добавлении к порошку растворов в результате конденсирования молекул и образования геля либо в результате охлаждения высокотемпературного расплава	Кислотостойкий цемент Фосфатные вяжущие, серный цемент

Таблица 9 - Виды вяжущих по химической природе определяющих соединений

Характеристика вида по химической природе определяющих соединений	Характеристика химико-технологических особенностей вида	Регламентируемые показатели для видов вяжущих на основе соединений						
		магния	кальция	натрия	калия	Al ₂ O ₃	Na ₂ SiF ₆	F2O5
Щелочноземельные	Одно-и многокомпонентные дисперсные системы, содержащие оксиды, гидроксиды, соли или комплексные соединения щелочноземельных элементов 2-й группы основной подгруппы ПСЭ Д.И. Менделеева		Гипсоангидритовые по ГОСТ 125; известковые по ГОСТ 9179; портландцементные по ДСТУ Б В.2.7-46; глиноземистые и высокоглиноземистые цементы по ГОСТ 969; гипсоглиноземистый цемент по ГОСТ 11052; гидросиликаты кальция по ТУ 14-147-44					

Характеристика вида по химической природе определяющих соединений	Характеристика химико-технологических особенностей вида	Регламентируемые показатели для видов вяжущих на основе соединений						
		магния	кальция	натрия	Калия	Al ₂ O ₃	Na ₂ SiF ₆	F ₂ O ₅
Магнезиальные	Одно- и двухкомпонентные дисперсные системы, содержащие оксид магния, его смеси с оксидом или карбонатом кальция, и соли магния в виде растворов		Магнезиальная известь с содержанием MgO+CaO не менее 65 %, каустический магнезит с содержанием MgO не менее 75%; каустический доломит с содержанием не менее 15 % MgO и не более 2,5 % CaOсвоб.					

Характеристика вида по химической природе определяющих соединений	Характеристика химико-технологических особенностей вида	Регламентируемые показатели для видов вяжущих на основе Соединений						
		Магния	Кальция	натрия	Калия	Al2O3	Na2SiF6	F2O5
Щелочные	Одно-и многокомпонентные дисперсные системы, содержащие оксиды, гидроксиды, соли или комплексные соединения щелочных элементов 1-й группы основной подгруппы ПСЭ Д И Менделеева			Силикаты натрия и калия, содержащие R2O не менее 22,5 %, алюмосиликаты натрия или калия получаемые на основе природных щелочных горных пород, содержащих минералы вида R2O, Al2O3 · (2-6)SiO2, где (R-Na и K) при общем содержании R2O не менее 6 %, смеси, получаемые на основе щелочных соединений вида ROH и R2O(1-3,2)SiO2 где (R-Na и K) добавляем-ых к алюмосиликату природного или искусственного происхождения, при общем содержании R2O не менее 6% синтезированные аморфные или субмикрорккристаллические гидратные образования общего вида R2O · Al2O3 · (2-4)SO2 · H2O, где (R-Na и K) при общем содержании R2O не менее 6 %				

Окончание таблицы 9

Характеристика вида по химической природе определяющих соединений	Характеристика химико-технологических особенностей вида	Регламентируемые показатели для видов вяжущих на основе соединений						
		Магния	Кальция	натрия	калия	Al ₂ O ₃	Na ₂ SiF ₆	F ₂ O ₅
Щелочно-щелочноземельные	Смеси, содержащие не менее 3-х компонентов, из которых один является представителем вяжущих щелочноземельных, а второй – представителем соединений щелочных элементов Na и K		Щелочной портландцемент, содержащий R ₂ O не менее 3 %; щелочной шлакопортландцемент, содержащий R ₂ O не менее 3 %; щелочной пуццолановый цемент, содержащий R ₂ O не менее 3 %; шлакощелочное вяжущее с содержанием R ₂ O не менее 2,5 % по ДСТУ Б В.2.7-24; щелочной глиноземистый цемент с содержанием K ₂ O не менее 3 %					
Алюмосиликатные	Глины					Не менее 25%		
Кислотно-основные	Смеси кислот с основаниями						Кислото-стойкий цемент, не менее 4 % и не более 8 %	Фосфатный цемент не менее 4,5% и не более 12,7%
Элементные	Расплавленный металл Серный цемент							

Таблица 10 Типы вяжущих по содержанию ингредиентов

Характеристика типа вяжущих по содержанию ингредиентов	Характеристика химико-технологических особенностей типа	Характерные представители типа
Однокомпонентные	Представлен только веществом, которое полностью определяет тип	Гипсо-ангидритовые, известковые, глиноземистый цемент
Двухкомпонентные	Представлен смесью двух компонентов, в которой отсутствие одного из них исключает наличие типа	Портландцемент, нефелиновый цемент, пуццолановый цемент, шлакощелочное вяжущее
Многокомпонентные	Представлен смесью не менее трех компонентов	Композиционный портландцемент, гипсоцементнопуццолановое вяжущее, быстротвердеющие портландцемент и шлакопортландцемент, вяжущее низкой водопотребности

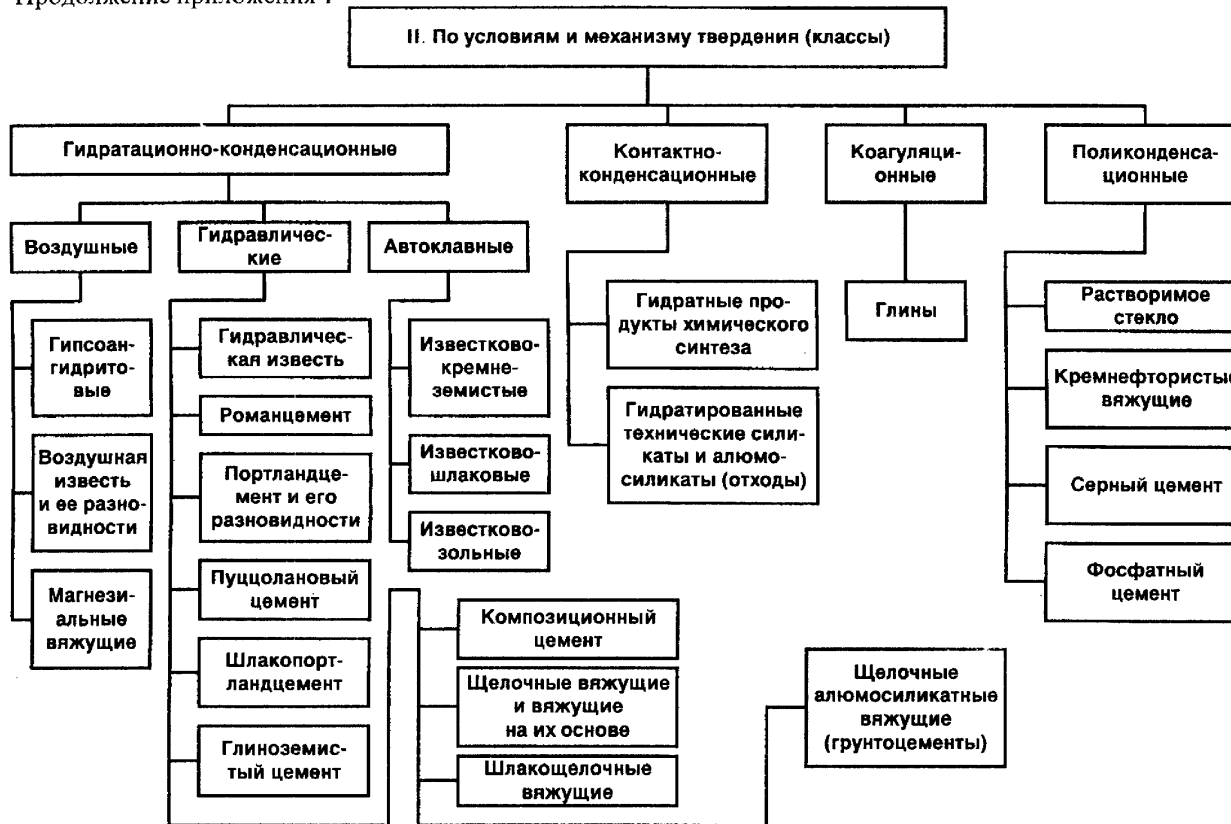

Приложение I

Общая схема классификации

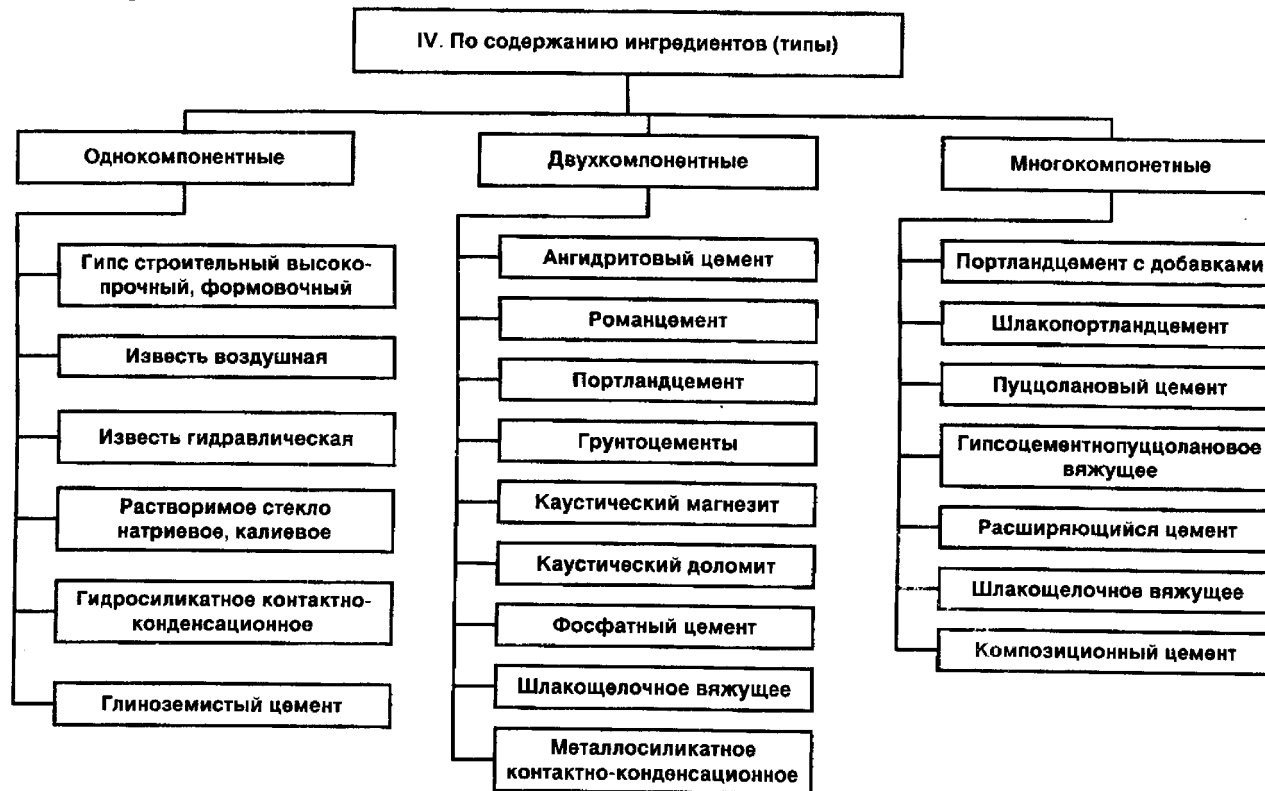
Продолжение приложения 1

Продолжение приложения 1

Окончание приложения I

Приложение 2
(рекомендованное)
Рациональные области применения минеральных вяжущих

Вяжущее	Рекомендуемая область применения	Допустимая область применения	Не рекомендуется применять
Ангидритовый цемент	Устройство безшовных полов и подготовок под покрытие	Изготовление конструктивных строительных элементов, для использования в интерьере	В изделиях и конструктивных элементах, подвергаемых статическому увлажнению; в помещениях с повышенной влажностью (свыше 60%)
Белый и цветной портландцементы	Приготовление бетона и раствора для облицовочного слоя панелей, блоков; отделочные работы на наружных стенах зданий; изготовление цементных красок, дорожных знаков, элементов ограждений	-	В обычных бетонах и растворах, где не используются декоративные свойства этих цементов
Известь строительная воздушная	Приготовление строительных растворов; производство известково-песчаных вяжущих; производство автоклавных силикатных изделий из плотных и ячеистых бетонов	Производство бетонов низких марок в смеси с цементами или добавками, известково-гипсовых растворов	В условиях повышенной влажности; при кладке кирпича ниже уровня грунтовых вод
Известь гидравлическая	Приготовление строительных растворов для эксплуатации в условиях повышенной влажности; производство бетонов низких марок; производство автоклавных силикатных изделий	То же	В конструктивных элементах, подверженных воздействию минерализованных вод

Вяжущее	Рекомендуемая область применения	Допустимая область применения	Не рекомендуется применять
Известково-пуццолановый цемент	Как местные вяжущие для кладки стен подвальных помещений, возведения неотчетственных подводных сооружений, изготовления стеновых блоков с обязательной тепловлажностной обработкой	Изготовление конструкций малоэтажных зданий и хозяйственных построек	При изготовлении конструкций и строительных растворов, эксплуатирующихся в сухом климате, а также подвергающихся попеременному замораживанию и оттаиванию
Гидрофобный Портландцемент	Производство работ, связанное с длительной транспортировкой цементов; изготовление конструкций для гидротехнического, аэродромного и других видов строительства, требующих бетоны повышенной водонепроницаемости и морозостойкости	Производство отделочных работ для снижения высолообразования; производство обычных и предварительно напряженных железобетонных конструкций с обязательным предварительным подбором режима тепловлажностной обработки	То же
Гипс строительный	Производство перегородочных панелей, блоков, тепло- и звукоизоляционных плит, вентиляционных коробов, сухой штукатурки: изготовление штукатурных растворов для внутренних стен зданий	Изготовление стеновых панелей и блоков для наружных стен малоэтажных домов хозяйственных помещений	В изделиях и конструктивных элементах, подвергаемых систематическому увлажнению; в помещениях с повышенной влажностью (свыше 60 %)
Гипс Высоко-обжиговый	Устройство безшовных полов подготовка под покрытие	То же	То же
Гипс высокопрочный Технический	Изготовление гипсовых и гипсо-бетонных изделий повышенной прочности, а также взамен строительного гипса для снижения его расхода	-	Те же
Гипс Формовочный	Изготовление форм, моделей и изделий в строительной и керамической отраслях промышленности, изготовление декоративно-архитектурных элементов	Изготовление конструктивных строительных элементов, для использования в интерьере	В изделиях и конструктивных элементах, подвергаемых систематическому увлажнению; в помещениях с повышенной влажностью (свыше 60%)

Вяжущее	Рекомендуемая область применения	Допустимая область применения	Не рекомендуется применять
	интерьеров		
Гипсоглиноземистый Цемент	Производство безусадочных и расширяющихся водонепроницаемых бетонов, гидроизоляционных штукатурок	Зачеканка швов и раструбов при рабочем давлении до 1 МПа, создаваемом в течение суток с момента окончания зачеканки	Для строительных работ при температуре ниже 0 °С без обогрева; для конструкций, эксплуатируемых при температуре выше 80 °С
Глиноземистый Цемент	Производство бетонных и железобетонных конструкций, быстро набирающих прочность; производство бетонных работ при пониженных температурах (ниже - 25 °С) в условиях систематического попеременного замораживания и оттаивания; изготовление различных видов расширяющихся цементов, зимнее бетонирование стыков; аварийные и ремонтные работы	Добавка к портландцементу для получения быстротсхватывающихся растворов и сухих строительных смесей	В случае, когда не используются специальные свойства; в сооружениях, не допускающих интенсивного тепловыделения при твердении цемента
Каустический Доломит	Устройство теплых бесшовных полов; изготовление фибролитовых плит	То же	То же
Каустический магнезит	Устройство теплых бесшовных полов жилых помещений; изготовление фибролитовых плит	Изготовление теплоизоляционных изделий	В условиях с повышенными требованиями к водостойкости
Кислотоупорный Цемент	Изготовление конструкций и изделий, эксплуатирующихся в кислой среде	Для склеивания строительных изделий; получения замазок	В изделиях и конструкциях, эксплуатирующихся в щелочной среде, ниже температуры -20 С, в пищевой промышленности
Контактно- Конденсационные Вяжущие	При производстве высокопрочных композиционных материалов под давлением, а также как компонент пленкообразующих, тепло-, звуко-, гидроизоляционных материалов	Для получения смешанных цементов специального назначения (декоративных, электропроводных, радиопоглощающих и др.)	При эксплуатации в условиях повышенного истирания
Отделочный	Производство декоративных и	-	В помещениях с влажностью свыше

Вяжущее	Рекомендуемая область применения	Допустимая область применения	Не рекомендуется применять
Ангидритовый Цемент	отделочных работ		70%
Пластифицированный портландцемент	Производство бетонных и железобетонных конструкций для гидротехнического и дорожного строительства	Производство пластифицированных растворов, производство обычных и предварительно напряженных конструктивных бетонных и железобетонных элементов с предварительным подбором режима тепловлажностной обработки	То же
Портландцемент и портландцемент с добавками марок М300, М400	Производство бетонных и железобетонных конструкций в соответствии с техническими требованиями к марке применяемого цемента	Производство смешанных вяжущих на основе цементов; приготовление строительных растворов, приготовление жаростойкого бетона с жаростойкими заполнителями	В конструкциях, эксплуатирующихся в средах с повышенной агрессивностью
То же, марок М500, М550, М600 и быстротвердеющий высокопрочный портландцемент	Производство высокопрочных обычных и предварительно напряженных железобетонных конструкций при необходимости сокращения сроков оборачиваемости форм и опалубки и сокращения расхода цемента	При аварийных ремонтах и восстановительных работах для придания бетону высокой начальной прочности	В бетонных и железобетонных конструкциях, при производстве которых не используются специальные свойства цементов; в конструкциях, эксплуатирующихся в средах с повышенной агрессивностью
Пуццолановый Композиционный Цемент	Производство бетонных и железобетонных конструкций, подводных и подземных частей зданий при необходимости их повышенной стойкости против мягких вод и водонепроницаемости	Для наземных конструкций, находящихся в условиях повышенной влажности, но не подвергающихся частому замораживанию	При производстве конструкций, подвергающихся систематическому замораживанию и оттаиванию, эксплуатирующихся в условиях сухого климата; в цехах с пониженной влажностью воздуха; при производстве строительных работ при пониженных температурах (ниже +10 °С)
Растворимое Стекло	Изготовление теплоизоляционных жаро- и кислотостойких материалов; получение окрасочных материалов, клеев	-	В случае, когда не используются специальные (особые) свойства вяжущего
Серный цемент	Производство быстротвер-	Для склеивания строительных	То же

Вяжущее	Рекомендуемая область применения	Допустимая область применения	Не рекомендуется применять
	деющего конструкционного бетона в дорожном и гидротехническом строительстве, а также в химической промышленности	изделий, отделки швов	
Сульфатно-шлаковый цемент	В конструкциях подводных и подземных сооружений, массивных конструкциях, подвергающихся действию агрессивных вод или выщелачиванию	В наземных сооружениях при систематическом увлажнении	В конструкциях, эксплуатирующихся в зоне попеременного увлажнения и высушивания, а также при низких температурах
Сульфатостойкий Портландцемент	Производство бетонных и железобетонных конструкций гидротехнических сооружений, подвергающихся действию сульфатных вод в условиях попеременного увлажнения и высушивания, замораживания и оттаивания	В железобетонных конструкциях, подвергающихся систематическому попеременному замораживанию и оттаиванию, высушению и увлажнению в обычной (без повышенного содержания сульфатов) воде	В конструкциях и сооружениях, где специальные свойства цемента не используются
Фосфатный цемент	Изготовление жаростойких и огнеупорных изделий и конструкций	Для получения электроизоляционных конструкций	То же
Шлакопортландцемент	Производство бетонных и железобетонных надземных, подземных и подводных конструкций, подвергающихся действию пресных вод	Производство бетонных и железобетонных конструкций, подвергающихся действию минерализованных вод, с учетом норм агрессивности среды; приготовление строительных растворов марки М200 и М300	При производстве конструкций эксплуатация которых требует повышенной их морозостойкости; при производстве строительных работ без искусственного обогрева при температуре ниже +10 оС
Шлакощелочное Вяжущее	Производство бетонных и железобетонных конструкций для гидротехнических сооружений, гидромелиоративного и промышленного строительства эксплуатирующихся в условиях попеременного замораживания и оттаивания; про-	Производство железобетонных конструкций, подвергающихся воздействию агрессивной среды	В большепролетных конструкциях без предварительного их испытания на деформативность

Вяжущее	Рекомендуемая область применения	Допустимая область применения	Не рекомендуется применять
	изводство конструкций из высокопрочного бетона		
Щелочные алюмосиликатные (грунтоцементы)	Производство композиционных обжиговых (керамика) и безобжиговых (бетоны, растворы, клеи) материалов и изделий специального назначения (термостойкость, коррозионная стойкость, кислотостойкость и др.)	Для использования в конструкциях и изделиях как альтернатива портландцементу	В конструкциях без предварительного их испытания на деформативность
Щелочной Портландцемент	Производство бетонных и железобетонных конструкций в соответствии с техническими требованиями к маркам применяемых цементов, особенно в конструкциях без тепловой обработки	Приготовления жаростойкого бетона	В конструкциях, эксплуатирующихся в средах с превышающей норму степени агрессивности
Щелочной пуццолановый Цемент	Производство бетонных и железобетонных конструкций, подводных и подземных частей зданий при необходимости их повышенной стойкости против мягких вод, водонепроницаемости, морозостойкости	Для конструкций, находящихся в условиях сульфатной агрессивной среды	При производстве конструкций, эксплуатирующихся в условиях сухого климата; в цехах с пониженной влажностью воздуха
Щелочной шлакопорт-Ландцемент	Производство бетонных и железобетонных надземных, подземных и подводных конструкций, подвергающихся действию пресной воды	Производство бетонных и железобетонных конструкций, подвергающихся действию минерализованных вод, с учетом норм агрессивности среды	При производстве конструкций, эксплуатация которых требует повышенной их морозостойкости

Ключевые слова: вяжущие минеральные, классификация, физико-механические свойства, условия и механизм твердения, химическая природа определяющих соединений, содержание ингредиентов.

